

Centraal Planbureau
Planbureau voor de Leefomgeving

Effecten op
economie
en milieu

Hoofdstuk 13
bijlage
SGP

Keuzes in Kaart
2013-2017

*Een analyse van tien
verkiezingsprogramma's*

13.9 SGP

Deze paragraaf geeft een gedetailleerd overzicht van de door de SGP voorgestelde maatregelen en hun effecten op de overheidsfinanciën. De bedragen zijn ex ante, in prijzen 2012 en betreffen allemaal afwijkingen ten opzichte van het basispad zoals weergegeven in De Nederlandse economie tot en met 2017⁵⁴.

13.9.1 Ombuigingen SGP

De SGP buigt 27,8 mld euro in 2017 om op de collectieve uitgaven.

Arbeidsvoorwaarden collectieve sector

- De nullijn voor de ambtenarensalarissen in 2014 leidt tot een ombuiging van 1,0 mld euro in 2017. De maatregel heeft geen structureel effect. (SGP_009)

Openbaar bestuur

De SGP bezuinigt 1,9 mld euro op de bestuur- en apparaatkosten bij rijk, lokaal bestuur en zbo's zoals UWV (inclusief een tijdelijk besparingsverlies van ruim 20%). Deze ombuigingen hebben vooral betrekking op de functie openbaar bestuur, maar slaan ten dele ook neer bij de functies veiligheid (bijvoorbeeld Dienst Justitiële inrichtingen en ondersteuning voor de rechtspraak), defensie (bijvoorbeeld defensie telematica organisatie) en bereikbaarheid (Rijkswaterstaat), waardoor bij de functie Openbaar bestuur een besparing van 1,6 mld euro resteert.

- Bij het rijk en zbo's worden de uitgaven bij het openbaar bestuur taakstellend met 0,5 mld euro beperkt. De SGP wil onder meer de inhuur van externen beperken en besparen op ict bij de belastingdienst. (SGP_600)
- Bij het lokaal bestuur wil de SGP 1,0 mld euro korten op het gemeente- en provinciefonds. De SGP wil de vaste voet voor de vier grote steden verlagen en bij de korting van het gemeente- en provinciefonds rekening houden met de mate waarin verschillende gemeenten en provincies mogelijkheden hebben eigen inkomsten te genereren. (SGP_415, 416, 910, 911)

Veiligheid

- Een deel van de korting op het apparaat slaat neer bij de uitvoerende diensten van de ministeries van Veiligheid en Justitie en Binnenlandse Zaken (0,3 mld euro). (SGP_600)

⁵⁴ Merk op dat de genoemde bruto bedragen niet altijd direct gerelateerd zijn aan de budgettaire omvang van de specifieke beleidswijzigingen. De reden is dat bij wijzigingen ten opzichte van het Begrotingsakkoord 2013 technisch niet de netto wijziging is ingeboekt, maar een dubbele boeking heeft plaatsgevonden: enerzijds de volledige terugboeking van het betreffende onderdeel uit het Begrotingsakkoord 2013 en anderzijds de boeking van een eventueel alternatief beleidsvoorstel.

Defensie

- Een beperkt deel van de apparaatkorting slaat neer bij defensie. (SGP_600)

Bereikbaarheid

- De SGP bezuinigt 1,0 mld euro in 2017 op de aanleg van wegen. Deze maatregel heeft geen structurele doorloop. (SGP_214).
- De SGP bezuinigt 0,6 mld euro op de aanleg van spoor in 2017. Deze maatregel heeft geen structurele doorloop. Deze bezuiniging betekent uitstel van het Programma Hoogfrequent Spoor en spooruitbreidingen op het traject Schiphol - Almere. (SGP_418, 419)
- De SGP bezuinigt 0,1 mld euro taakstellend in 2017 op het Infrastructuurfonds (IF) doordat de post onvoorzien op een andere manier wordt beheerd. (SGP_422)
- Daarnaast leidt de apparaatkorting tot een beperkte besparing op de functie bereikbaarheid (met name Rijkswaterstaat). (SGP_600)

Milieu

- De SGP bespaart 0,3 mld euro in 2017 (1,2 mld euro structureel) door het afschaffen van de SDE+-subsidies. Deze maatregel hangt samen met afschaffen van de SDE+-heffing en het invoeren van een verplichting voor hernieuwbare energie. (SGP_520)
- De SGP stelt minder geld beschikbaar voor een duurzame economie. Dit heeft een positief EMU effect van 0,2 mld euro vanaf 2013. (SGP_051)
- De SGP bezuinigt op de afronding en de inrichting van robuuste natuurgebieden en groene recreatieve gebieden rondom steden. Deze bezuiniging levert 0,1 mld euro op (SGP_050).

Onderwijs

- De SGP bespaart 0,5 mld euro door het wettelijk collegegeld in de bachelorfase te verhogen (SGP_421).
- De SGP kort 0,5 mld euro op de middelen voor het onderwijsachterstandenbeleid door de gewichten- en impulsregeling af te schaffen (SGP_001).
- Mbo-deelnemers van 30 jaar en ouder gaan hun opleiding zelf bekostigen. Daarnaast wordt de kwalificatiestructuur in het mbo vereenvoudigd en worden leerlijnen verkort en geïntensiveerd. De totale bezuiniging is 0,3 mld euro (SGP_006).
- De SGP bezuinigt 0,1 mld euro op passend onderwijs (SGP_003).
- De SGP ziet af van experimenten met begin- en verplichte eindtoetsen in het primair onderwijs en experimenten met verplichte diagnostische toetsen in het voortgezet onderwijs. Daarnaast zet de SGP het actieplan 'beter presteren' stop. Dit is in totaal een bezuiniging van 0,1 mld euro (SGP_003).
- De specifieke subsidies voor onderwijsvernieuwing in het groen onderwijs worden beëindigd. Dit is een besparing van 0,1 mld euro (SGP_208).
- Kunstopleidingen gaan selecteren aan de poort waardoor minder studenten deelnemen. Hiermee wordt 0,1 mld euro bespaard (SGP_417).

Zorg

- De aanspraken op extramurale begeleiding, persoonlijke verzorging en huishoudelijke verzorging worden ingeperkt met 1,8 mld euro. Voor begeleiding en

persoonlijke verzorging wordt de norm voor gebruikelijke zorg (zorg die mantelzorgers geacht worden te verlenen) verhoogd van 60 minuten naar 150 minuten per week. Bij een indicatie korter dan 6 maanden vervalt de aanspraak op persoonlijke verzorging in zijn geheel. De SGP trekt 0,1 mld euro uit om de gevolgen voor enkele groepen te verzachten. De eerste drie uur per week huishoudelijke verzorging komt voor eigen rekening. De uitvoering van de extramurale begeleiding en persoonlijke verzorging wordt overgeheveld van de AWBZ naar de gemeentelijke WMO. (SGP_075, 076, 077, 078, 220, 228).

- De voorzieningen die overblijven in de AWBZ worden ingericht volgens het principe van Buurtzorg c.q. regelarme zorg. Dat wil ook zeggen dat deze zorg en de extramurale begeleiding en persoonlijke verzorging niet uitgevoerd gaat worden door zorgverzekeraars. De voorgenomen extra verhoging van ZZP tarieven gaat niet door. Samen is dat een besparing van 1,3 mld euro. (SGP_080, 227, 430)
- Met enkele overige maatregelen in de langdurige zorg wordt 0,3 mld euro omgebogen. De prestaties in de jeugdzorg gaan scherper afgerekend worden, een ombuiging van 0,1 mld euro. Het budget voor de Wet Tegemoetkoming Chronisch Zieken en Gehandicapten wordt met een korting van 30% overgeheveld naar gemeenten, een ombuiging van 0,1 mld euro. Voor rolstoelen worden de eigen betalingen in de WMO verhoogd. (SGP_218, 516, 517)
- Het stelsel van gereguleerde marktwerking wordt verder uitgewerkt, een ombuiging van 0,9 mld euro in 2017 en 1,1 mld euro structureel. De groei van het volume van de ziekenhuiszorg wordt verlaagd van 2,5% naar 2% per jaar door convenanten en budgettering (macrobeheersingsinstrument), een ombuiging van 0,5 mld euro. Top-referente zorg wordt aanbesteed, huisartsenposten worden geïntegreerd met de spoedeisende eerste hulpdiensten van de ziekenhuizen, medische technologie en dure geneesmiddelen worden scherper ingekocht, de overheid maakt prijs/volume afspraken voor de specialité-geneesmiddelen en medische opleidingen worden ingekort. (SGP_096, 217, 219, 509, 511, 513, 514)
- De omvang van het basispakket in de Zvw wordt met 0,2 mld euro verkleind via een stringenter pakketbeheer, waarbij de SGP de kosteneffectiviteit van behandelingen een grotere rol wil laten spelen en door de abortus provocatus uit het verzekerde pakket te halen. (SGP_106, SGP_508)
- Door de norminkomens van specialisten te verlagen en topinkomens van bestuurders in de zorg te begrenzen wordt 0,2 mld euro omgebogen. (SGP_094, SGP_095)
- Vanwege overlap tussen de Zvw-maatregelen komen de ombuigingen 0,1 mld euro lager uit. (SGP_550)

Sociale zekerheid

- De SGP is voorstander van de maatregel om loondoorbetaling bij ziekte door werkgevers te beperken (SGP_021). Het voorstel is in de doorrekening niet meegenomen omdat het CPB de gevolgen voor het aantal vaste aanstellingen thans niet goed kan inschatten.
- Snellere verhoging AOW-leeftijd; in 2013 en 2014 wordt het basispad gevolgd maar in 2015 volgt een verhoging met twee maanden, daarna in jaarlijkse stappen van 4

maanden naar 67 jaar in 2020. Vanaf 2020 wordt de AOW-leeftijd gekoppeld aan de levensverwachting. Met de snellere verhoging wordt netto 0,5 mld euro extra bespaard in 2017, structureel is het effect nihil. (SGP_414)

- De SGP verkort de duur van de WW uitkering naar maximaal twee jaar met een afbouw van de uitkeringshoogte in het tweede jaar. Herhaalwerkloosheid wordt beperkt. De maatregelen samen leveren een besparing op van 0,8 mld in 2017. (SGP_010)
- Nullijn sociale zekerheid: alle uitkeringen behalve de AOW worden een jaar bevroren in 2014. Na 2014 stijgen de uitkeringen met de inflatie (en niet met de lonen). Hiermee wordt 0,6 mld euro bespaard in 2017. (SGP_009)
- De SGP verlaagt de uitkeringshoogte van de AO-uitkeringen (WAO, WAZ, IVA, WGA en WAJONG) naar 70% van het laatstverdiende loon / wettelijk minimum loon. De bezuiniging bedraagt 0,5 mld euro in 2017 en 0,4 mld euro structureel. Voor zowel WAZ als WAO geldt dat geen sprake is van een structurele ombuiging. (SGP_012)
- De SGP verlaagt de netto AOW naar 50% voor AOW'ers die met drie of meer ongehuwde volwassenen samenwonen. De besparing bedraagt 0,2 mld euro in 2017 en 0,3 mld euro structureel. (SGP_201)
- De kinderopvangtoeslag wordt geleidelijk beperkt. De besparing bedraagt 1,3 mld euro in 2017. (SGP_017)
- Toetsingsinkomen en vermogens toeslagen: bij de bepaling van de hoogte van de zorgtoeslag, huurtoeslag, kinderopvangtoeslag en het kindgebonden budget wordt uitgegaan van het belastbaar inkomen vóór aftrek van de aftrekposten (met name de hypotheekrenteaftrek). Hierdoor wordt 0,9 mld euro minder uitgegeven aan toeslagen. Voor de zorgtoeslag, kinderopvangtoeslag en het kindgebonden budget gaat een vermogenstoets gelden. Vanaf een vermogen van 80.000 euro (in box 3) vervalt het recht op toeslagen (60.000 euro voor alleenstaanden). De besparing bedraagt 0,2 mld euro. (SGP_018, 019)
- De SGP voert de Wet Werken naar Vermogen in, maar past het wetsvoorstel op onderdelen aan. Zo wordt een groter gedeelte van de SW-plaatsen behouden, worden SW-begeleidingskosten en -lonen verlaagd en wordt het re-integratiebudget gekort. Per saldo resulteert een besparing van 0,5 mld euro in 2017 en 1,5 mld euro structureel. (SGP_013)
- De SGP neemt het wetsvoorstel modernisering Ziektewet over. De besparing bedraagt 0,2 mld euro in 2017 en 0,3 mld euro structureel. Dit wetsvoorstel was nog niet opgenomen in het basispad. (SGP_501)
- De SGP draait het belasten van de reiskostenvergoeding terug. Hierdoor neemt het premieplichtig inkomen af, waardoor ook de WW- en WAO-aanspraken afnemen. De resulterende ombuiging loopt op tot 0,2 mld euro. (SGP_610)
- Verlagen zorgtoeslag: de normpremie wordt vastgesteld op basis van zorgpolissen die 'in natura' vergoeden. Hierdoor wordt 0,1 mld euro bespaard op de zorgtoeslag. (SGP_510)
- De SGP legt een taakstelling op in de begeleiding WSW ter grootte van 5% van het macrobudget. Dit levert 0,1 mld euro besparing in 2017. Aangezien de WSW wordt

afgeschapt met de invoering van de Wet Werken naar Vermogen, is geen sprake van een structurele besparing. (SGP_431)

Overdrachten aan bedrijven

- SGP buigt 0,2 mld euro in 2017 om op het gebied van subsidies. Het betreft een algemene subsidietaakstelling en gaat daarmee niet alleen om subsidies naar bedrijven, maar ook om subsidies naar bijvoorbeeld het maatschappelijke middenveld (SGP_055).

Internationale samenwerking

- De SGP verlaagt de uitgaven aan ontwikkelingssamenwerking met 0,2 mld euro. Dit betreft onder meer het schrappen van de bijdrage (0,1 mld euro) aan de UNDP ('United Nations Development Programme'). (SGP_066)

Uitgaven overig

- De SGP bezuinigt 0,3 mld euro op de publieke omroep. (SGP_002)
- SGP buigt voor 0,2 mld euro in 2017 om op het gebied van cultuur. (SGP_004).
- De niet-belastingmiddelen van de overheid worden vergroot door: het verhogen van de heffings- en invorderingsrente (0,2 mld euro), hogere griffierechten voor de hogere inkomens (0,1 mld euro), hogere boetes voor het te laat betalen van de motorrijtuigenbelasting (0,1 mld euro) en het deels doorberekenen van de kosten van strafzaken en detentie aan de veroorzaker (0,1 mld euro). (SGP_202, 203, 210 en 211)
- Het beperken van taken van PBO's leidt tot een verlaging van de uitgaven met 0,1 mld euro. (SGP_427)
- De SGP buigt 0,1 mld euro om op de onderzoeksprogrammering en onderzoeksprojecten van de Dienst Landbouwkundig Onderzoek (DLO). (SGP_426).

Tabel 13.41 Ombuigingen in 2017, ex ante, mld euro

Maatregel	Bedrag
Arbeidsvoorwaarden collectieve sector	1,0
Nullijn 2014 (SGP_009)	1,0
Openbaar bestuur	1,6
Rijk en zbo's (SGP_600)	0,5
Lokaal bestuur (415, 416, 910, 911)	1,0
Veiligheid	0,3
Apparaatkorting Rijk: deel veiligheid (SGP_600)	0,3
Defensie	0,0
Bereikbaarheid	1,7
Minder geld voor wegen (SGP_214)	1,0
Minder geld voor spoor (SGP_418, 419)	0,7
Overig (SGP_422, 600)	0,1
Milieu	0,6
Afschaffing SDE + (SGP_520)	0,3
Ombuiging verduurzaming economie (SGP_051)	0,2

Ombuiging natuur (SGP_050)	0,1
Onderwijs	1,6
Korting onderwijsachterstandenbeleid (SGP_001)	0,5
Verhoging collegegeld bachelor (SGP_421)	0,5
Overig (SGP_003, 006, 208, 417)	0,7
Zorg	4,6
Beperking extramurale AWBZ en WMO zorg (SGP_075, 076, 077, 078, 220, 228)	1,8
Buurtzorg of 'regelarme zorg' concept voor de AWBZ (SGP_080, 227, 430)	1,3
Overig AWBZ (SGP_218, 516, 517)	0,3
Uitwerken gereguleerde marktwerking (SGP_096, 217, 219, 509, 511, 513, 514)	0,9
Stringenter pakketbeheer (SGP_106, 508)	0,2
Overig (SGP_094, 095, 550)	0,1
Sociale zekerheid	14,9
Onderdeel invoering draagkrachtkorting (SGP_024, 026)	6,6
Snellere verhoging AOW leeftijd (SGP_414)	2,6
Bezuiniging uitkeringen (SGP_009, 010, 012, 201)	2,0
Beperking kinderopvangtoeslag (SGP_017)	1,3
Aanpassing inkomensbegrip en vermogenstoets toeslagen (SGP_018, 019)	1,2
Wet Werken naar Vermogen (SGP_013)	0,5
Modernisering Ziektewet (SGP_501)	0,2
Overig (SGP_431, 510, 610)	0,4
Overdrachten aan bedrijven	0,2
Taakstelling subsidies (SGP_055)	0,2
Internationale samenwerking	0,2
Ombuiging ontwikkelingssamenwerking (SGP_066)	0,2
Overige uitgaven	1,1
Taakstelling publieke omroep (SGP_002)	0,3
Taakstelling cultuursubsidies (SGP_004)	0,2
Overig (SGP_041, 202, 203, 210, 211, 426, 427)	0,6
Totaal	27,8

13.9.2 Intensiveringen SGP

De SGP trekt 13,9 mld euro in 2017 uit voor extra collectieve uitgaven.

Veiligheid

- De SGP vergroot het aantal agenten met 5.000 (0,5 mld euro). (SGP_059)

Defensie

- De SGP verhoogt de uitgaven aan defensie met 0,2 mld euro. Deze intensivering betreft voor de helft hogere uitgaven aan materieel en voor de helft hogere uitgaven aan personeel. (SGP_065)

Bereikbaarheid

- De SGP voert een congestieheffing in voor al het verkeer. Vanwege de invoerings- en exploitatiekosten leidt dit tot een intensivering van 0,5 mld euro in 2017 en 0,3 mld euro structureel. (SGP_401)
- De SGP trekt vanaf 2013 jaarlijks 0,1 mld uit voor overstapknooppunten ov in grote steden. (SGP_072)

- De SGP investeert in 2017 0,1 mld euro in de infrastructuur van de binnenvaart (met name verbetering van vaarwegen). (SGP_071)

Milieu

- Voor een verduurzaming van de landbouw, de tuinbouw en de visserij is een bedrag van 0,05 mld euro beschikbaar (SGP_053).
- De SGP wil een revolverend fonds inzetten om energiebesparing te stimuleren. Deze maatregel heeft vanaf 2013 een negatief EMU effect van 0,1 mld euro. (SGP_052)

Onderwijs

- Het programma van de PABO wordt met een jaar verlengd. De intensivering bedraagt 0,4 mld euro in 2017 en 0,6 mld euro structureel (SGP_007).
- De SGP investeert 0,4 mld euro extra in de lerarenbeurs voor trajecten van minimaal een jaar (SGP_007).
- De SGP trekt extra middelen uit voor een betere handhaving en kwalitatieve invulling van de 1040 urennorm. De totale intensivering bedraagt 0,5 mld euro (SGP_007).
- De SGP voert meerjarige masters in. De totale intensivering bedraagt 0,4 mld euro (SGP_007).
- Schooluitval in het vmbo en mbo wordt tegengegaan door intensieve begeleiding van leerlingen. De SGP trekt hiervoor 0,3 mld euro uit (SGP_007).
- Extra geld voor wetenschappelijk onderzoek wordt uitgetrokken door het budget voor de eerste geldstroom en NWO te vergroten met 0,2 mld euro (SGP_007).

Zorg

- Een aantal behandelingen met lage ziektelast ter waarde van 0,4 mld euro blijven in het verzekerde pakket. Het gaat daarbij om de behandeling van alcoholstoornissen, depressies en angststoornissen, en verslavingszorg. (SGP_503)
- De SGP verlaagt per saldo de eigen betalingen voor curatieve zorg. Het eigen risico uit het basispad wordt vervangen door een inkomensafhankelijke procentuele eigen bijdrage. Het maximum van de eigen bijdragen wordt 2% van het persoonlijk inkomen. Gebruikers van de zorg betalen niet 100% maar 25% van de zorguitgaven, tot het maximum voor de eigen bijdragen is bereikt. Daarnaast wordt de voorgenomen introductie van een eigen bijdrage voor de verblijfskosten in het ziekenhuis geschrapt, evenals de eigen bijdrage voor de tweedelijns GGZ. Daar tegenover staat wel de introductie van een eigen bijdrage bij huisartsenposten en spoedeisende eerste hulpposten. Het totaal aan eigen betalingen neemt per saldo af met 0,3 mld euro. (SGP_102)
- Mantelzorgers worden professioneel ondersteund, een intensivering van 0,1 mld euro. (SGP_081)
- De SGP trekt extra geld uit voor de palliatieve zorg (SGP_084)

Sociale zekerheid

- De kinderbijslag en het kindgebonden budget worden verhoogd, met name voor kinderen tot 4 jaar. Voor kinderbijslag wordt 0,4 mld euro extra uitgetrokken, voor

het kindgebonden budget 0,9 mld euro. De totale intensivering bedraagt 1,3 mld euro. (SGP_020)

- De SGP intensificeert 0,1 mld in de bijzondere bijstand. (SGP_014)
- De SGP stelt 0,1 mld euro beschikbaar om kansen op werk voor ouderen te vergroten. (SGP_016)
- Er is sprake van weglek naar toeslagen, oplopend tot in totaal 0,1 mld euro. (SGP_012, 013)

Overdrachten aan bedrijven

- Er gaat 0,2 mld euro extra naar enkele topsectoren (onder andere Energie, Agro & Food, High-tech, Chemie en Life Sciences & Health) (SGP_054).
- De SGP vergroot het innovatiefonds mkb+ door een intensivering van 0,1 mld euro, gericht op onder meer kapitaal voor startende en snelgroeiende innovatieve bedrijven (SGP_054).

Internationale samenwerking

- De SGP verhoogt de uitgaven aan ontwikkelingssamenwerking met 0,2 mld euro. Dit betreft onder meer onderwijs- en landbouwprogramma's. (SGP_067)

Uitgaven overig

- De SGP intensificeert 0,1 mld euro in monumentenzorg. (SGP_008)
- De SGP stelt tot en met 2017 jaarlijks 0,1 mld euro ter beschikking aan het Stimuleringsfonds Volkhuysvesting voor het toekennen van startersleningen om starters op de woningmarkt te helpen (SGP_048).

Tabel 13.42 Intensiveringen in 2017, ex ante, mld euro

Maatregel	Bedrag
Arbeidsvoorwaarden collectieve sector	0,0
Openbaar bestuur	0,0
Veiligheid	0,5
Intensivering politie (SGP_059)	0,5
Defensie	0,2
Intensivering defensie (SGP_065)	0,2
Bereikbaarheid	0,6
Congestieheffing (SGP_401)	0,5
Overig (SGP_071, 072)	0,1
Milieu	0,2
Overig (SGP_052, 053)	0,2
Onderwijs	2,0
Intensivering lerarenopleiding en -beurs (SGP_007)	0,8
Kwaliteitsimpuls (SGP_007)	0,5
Meerjarige masters (SGP_007)	0,4
Tegengaan schooluitval (SGP_007)	0,3
Overig (SGP_007)	0,2

Zorg	0,8
Uitbreiding verzekerd pakket (SGP_503)	0,4
Verlaging eigen betalingen Zvw (SGP_102)	0,3
Overig (SGP_081, 084)	0,1
Sociale zekerheid	9,3
Onderdeel invoering draagkrachtkorting (SGP_024, 025, 026)	5,6
Snellere verhoging AOW leeftijd (SGP_414)	2,1
Verhoging kindregelingen (SGP_020)	1,3
Overig (SGP_012, 013, 014, 016, 018, 019)	0,3
Overdrachten aan bedrijven	0,2
Intensivering topsectoren en innovatiefonds (SGP_054)	0,2
Internationale samenwerking	0,2
Intensivering ontwikkelingssamenwerking (SGP_067)	0,2
Overige uitgaven	0,1
Overig (SGP_008, SGP_048)	0,1
Totaal	13,9

13.9.3 Lasten SGP

De SGP verhoogt de lasten netto met 0,5 mld euro in 2017. Het gaat hier om de beleidsmatige lastenontwikkeling op EMU-basis (blo). De lastenverhoging is de resultante van een lastenverzwaring van 0,4 mld euro voor bedrijven, een lastenverlichting van 0,4 mld euro voor gezinnen en een lastenverzwaring van 0,4 mld voor het buitenland.

Milieu

- De SGP verhoogt de energiebelasting vanaf 2015. Deze maatregel heeft een positief EMU effect van 1,0 mld euro. (SGP_502)
- Met vliegbelastingen voor vracht en personen (o.b.v. NOx-uitstoot) wordt een EMU-saldo verbetering bereikt van 0,5 mld euro vanaf 2015. In eerdere jaren is de opbrengst lager. Dit leidt tot een afname van zo'n tien à twintig procent van het aantal passagiers vanaf Schiphol. (SGP_040)
- Het tariefsverschil tussen gewone diesel en rode diesel blijft in stand. Dit betreft het terugdraaien van een maatregel uit het Begrotingsakkoord 2013. Dit levert een lastenverlichting op van 0,3 mld euro in 2017. (SGP_036)
- De SGP verlicht de lasten met 0,3 mld euro in 2017 (1,2 mld euro structureel) door het afschaffen van de SDE+-heffing. Deze maatregel hangt samen met afschaffen van de SDE+-subsidies en het invoeren van een verplichting voor hernieuwbare energie. (SGP_520)
- De SGP voert een congestieheffing in. Met deze heffing wordt in 2017 0,2 mld euro opgehaald, hetgeen een lastenverzwaring is. (SGP_401)
- Oldtimers gaan ook motorrijtuigenbelasting (mrb) betalen, wat een lastenverzwaring van 0,2 mld euro in 2017 betekent. (SGP_038)
- De SGP voert een Personenautovignet op basis van voertuigkenmerken in. De invoering is zodanig dat dit voor Nederlandse automobilisten geen lastenverzwaring oplevert (door verrekening met mrb) en alleen buitenlanders extra gaan betalen

voor het gebruik van Nederlandse wegen. Dit levert een lastenverzwaring (voor het buitenland) op van 0,2 mld euro per jaar. (SGP_073)

- De SGP verlaagt het budget voor de Energie Investeringsaftrek (EIA) met 0,1 mld euro vanaf 2016. Deze maatregel heeft een positief EMU-effect van 0,1 mld euro in 2017. (SGP_424)
- De SGP breidt het belastingvoordeel bij zelflevering van groene stroom uit. Dit heeft slechts een beperkt budgettair effect. (SGP_042)

Inkomens en arbeid

- Verlagen belastingtarieven box 1: de opbrengst van het beperken van de hypotheekrente-aftrek wordt teruggesluisd via een verlaging van het hoogste tarief van de loon- en inkomstenheffing. Dit betekent een tariefsverlaging van 52% naar circa 49%; een lastenverlichting voor gezinnen van 0,8 mld euro. De SGP geeft daarnaast 3,2 mld uit voor een generieke verlaging van de ib tarieven. (SGP_112, 521)
- Alle maatregelen - (lease)auto, fiets en ov - uit het Begrotingsakkoord 2013 ten aanzien van het belasten van de woon-werkreiskostenvergoedingen worden teruggedraaid. Dit resulteert in een lastenverlichting van 1,8 mld euro in 2017. (SGP_043).
- De SGP hervormt de hypotheekrenteaftrek door het maximale tarief waartegen deze mag worden afgetrokken in de periode 2014-2032 geleidelijk te beperken van 52% naar 30%. De budgettaire opbrengst in 2017 bedraagt 0,6 mld euro (SGP_044).
- De SGP stelt een bovengrens aan de hypotheecaire schuld waarover rente mag worden afgetrokken. Deze bovengrens wordt in 2014 op 950.000 euro gesteld en vervolgens afgebouwd naar 750.000 euro in 2017. Deze laatste grens wordt tot 2040 nominaal constant gelaten. De budgettaire opbrengst in 2017 bedraagt 0,2 mld euro (SGP_519).
- De SGP verlengt de aflostermijn voor de hypotheekrenteaftrek voor starters van 30 jaar naar 40 jaar. Deze maatregel heeft in 2017 nog geen budgettair effect (SGP_048).
- Algemene heffingskorting (AHK), alleenstaande ouderkortingen en inkomensafhankelijke combinatiekorting: de AHK, de alleenstaande ouderkorting en de aanvullende alleenstaande ouderkorting worden omgevormd tot een draagkrachtkorting. De inkomensafhankelijke combinatiekorting blijft voor een deel bestaan en is niet langer inkomensafhankelijk. De opbrengst hiervan (0,8 mld) wordt ook in de draagkrachtkorting geïnvesteerd. De draagkrachtkorting is circa 3.800 euro voor paren. Alleenstaanden en alleenstaande ouders ontvangen een draagkrachtkorting van respectievelijk 70% en 90% van de korting voor paren. De draagkrachtkorting wordt in totaal budgettair neutraal ingevoerd. (SGP_022, 024, 025, 026)
- De AOW wordt in 18 jaar tijd gefiscaliseerd. Dit is een lastenverzwaring voor gezinnen van 0,9 mld euro in 2017 en 3,8 mld euro structureel. AOW-gerechtigden met een aanvullend pensioen tot 12.000 euro worden gecompenseerd via een hogere inkomensafhankelijke ouderenkorting; dit is een lastenverlichting voor gezinnen van 0,6 mld euro in 2017 en 3,0 mld euro structureel. (SGP_015)

- De snellere verhoging van de AOW-leeftijd vanaf 2015 leidt tot 0,2 mld euro hogere lasten in 2017, doordat een groter deel van de 65-jarigen AOW-premie gaat betalen. (SGP_414)
- De SGP voert een nieuwe heffingskorting in voor personen die mantelzorg verlenen. Voor deze lastenverlichting stelt de partij 0,2 mld euro beschikbaar. (SGP_027)
- De SGP verhoogt de ouderenkorting met 0,1 mld euro per 2017. (SGP_522)
- Afschaffen ouderschapsverlofkorting: de heffingskorting voor ouders die ouderschapsverlof opnemen en die er in inkomen op achteruit gaan, wordt afgeschaft. Dit is een lastenverzwaring voor gezinnen van 0,1 mld euro. (SGP_023)

Vermogen en winst

- De SGP schaft de FOR af wat een lastenverzwaring van 0,3 mld euro betekent. (SGP_209)
- De SGP verlaagt het plafond van de innovatiebox zodat de lasten met 0,2 mld worden verzwaaard. (SGP_054)
- De SGP verhoogt de wbo voor startende bedrijven met 0,1 mld euro. (SGP_054)
- De SGP schaft het huidige stelsel met zijn woningpuntensysteem af. In plaats daarvan voert de SGP een systeem in waarbij de maximaal redelijke huur wordt vast gesteld op 4,5% van de woz-waarde van de woning. De SGP staat bovendien een jaarlijkse huurverhoging toe van 2% boven inflatie voor huishoudens met een inkomen lager dan 43.000 euro. De SGP verhoogt de verhuurdersheffing per 2013 met 0,1 mld euro, waarmee het overheidssaldo per 2017 met 0,1 mld euro verbetert (SGP_047).
- Afschaffen vrijstelling groen beleggen: de heffingskorting van 0,7% voor groene beleggingen in box 3 wordt afgeschaft. Dit is een lastenverzwaring voor gezinnen van 0,1 mld euro. (SGP_402)
- De SGP wil de bankenbelasting geleidelijker invoeren. In 2013 worden de lasten met 0,5 mld euro verlaagd, aflopend tot 0,1 mld euro lagere lasten in 2016. Door de lagere bankbelasting zal het dividend van ABN AMRO naar verwachting beperkt hoger uitvallen over deze jaren. Vanaf 2017 zijn de ontvangsten bankenbelasting gelijk aan het basispad. (SGP_041)
- De SGP wil de mogelijkheid creëren om het werknemersdeel van de pensioenpremie te gebruiken voor aflossing van de woningschuld. Over de effecten en gewenste maatvoering ervan is echter nog niet zoveel bekend. Het CPB is daarom niet in staat op korte termijn een kwantitatieve inschatting te geven van het effect van deze maatregel (SGP_048).

Overig

- Structurele oploep woningmarktmaatregelen: De woningmarktmaatregelen van de SGP hebben na 2017 nog additionele budgettaire effecten. Het gaat om de maatregelen SGP_044, 046, 047, 048, 519. De doorwerking van dit pakket van maatregelen leidt op lange termijn tot een additioneel positief budgettair effect van 2,4 mld euro in 2040 (SGP_920, 921).
- Tijdelijk verlagen overdrachtsbelasting. Van 2013 tot en met 2015 verlaagt de SGP de overdrachtsbelasting naar 0%. Vanaf 2016 is dit tarief weer gelijk aan 2%, zodat de budgettaire effecten in 2017 nihil zijn (SGP_046).

- De SGP schaft in 2017 het verlaagd tarief van voedingsmiddelen in de horeca af. Dit levert voor dat jaar een lastenverzwaring op van 1,5 mld euro (SGP_404)
- De SGP schaft het verlaagd btw-tarief op kunst- en verzamelvoorwerpen, podiumkunsten, kunstenaars, theaterbezoek, kermissen, circussen en sportwedstrijden vanaf 2013 af. Dit verzwaart de lasten met 0,4 mld euro. (SGP_030)
- De SGP schaft vanaf 2015 het verlaagde btw-tarief op bibliotheken af. Dit levert vanaf 2015 een lastenverzwaring op van 0,1 mld euro (SGP_407)
- De SGP verhoogt het tarief van de assurantiebelasting naar 21%. Dit betekent een lastenverzwaring van 1,3 mld euro (SGP_033).
- De SGP handhaaft de verpakkingbelasting. Dit betekent een lastenverzwaring van 0,3 mld euro (SGP_403).
- De SGP voert een belasting in op pleziervaartuigen. Dit levert een lastenverzwaring op van 0,1 mld euro per jaar (afhankelijk van de waarde, gemiddeld zo'n 1.000 euro per pleziervaartuig). (SGP_037).
- De SGP verhoogt de accijns op tabak en op alcohol taakstellend met elk 0,1 mld euro (SGP_031).
- De SGP verlaagt de PBO heffingen. Dat betekent een lastenverlichting van 0,1 mld euro (SGP_427).
- De SGP introduceert een heffing op vuurwerk, taakstellend voor 0,1 mld euro. (SGP_034).

Tabel 13.43 Lastenmutaties t.o.v. basispad in 2017, ex ante, mld euro

Maatregel	Bedrag
Milieu	1,5
Verhoging energiebelasting (SGP_502)	1,0
Luchtvaartbelasting (SGP_040)	0,5
Handhaving rode diesel (SGP_036)	-0,3
Afschaffing SDE+ (SGP_520)	-0,3
Overig (SGP_038, 042, 073, 401, 424)	0,6
Inkomens en arbeid	-5,5
Verlaging ib (SGP_112, 521)	-4,1
Handhaving reiskostenvergoeding (SGP_043)	-1,8
Woningmarktpakket (SGP_044, 048, 519) excl. terugsluis via ib	0,8
Onderdeel invoering draagkrachtkorting (SGP_022, 024, 025, 026)	-0,7
Fiscalisering AOW (SGP_015)	0,3
Snellere verhoging AOW leeftijd (SGP_414)	0,2
Overig (SGP_023, 027, 522)	-0,2
Vermogen en winst	0,6
Afschaffing FOR (SGP_209)	0,3
Overig (SGP_041, 047, 054, 402)	0,3
Overig	3,9
Beperking verlaagd btw-tarief (SGP_030, 404, 407)	2,0
Verhoging assurantiebelasting (SGP_033)	1,3
Handhaving verpakkingenbelasting (SGP_403)	0,3
Overig (SGP_031, 034, 037, 427)	0,3
Totaal lastenmaatregelen (blo)	0,5
w.v. gezinnen	-0,4
bedrijven	0,4
buitenland	0,4

Niet-EMU-lastenontwikkeling

De niet-EMU-lasten nemen netto met 0,6 mld euro toe in 2017 t.o.v. het basispad. De niet-EMU-lasten kunnen gezien worden als een correctie op de lastenontwikkeling in 2017 op EMU-basis om tot de lastenontwikkeling te komen zoals die door gezinnen en bedrijven wordt ervaren. Intertemporele schuiven worden meegenomen omdat een lastenverzwaring in 2017 in deze gevallen (ten dele) wordt gecompenseerd door een lastenverlichting na 2017. De overige niet-EMU-lasten betreffen kosten voor bedrijven of gezinnen die het gevolg zijn van overheidsbeleid, maar geen directe gevolgen hebben voor het EMU-saldo.

- Als gevolg van de aanpassing van de eigen betalingen en het collectief verzekerde pakket AWBZ en Zvw gaan burgers voor hun zorg 0,2 mld euro minder uit eigen zak betalen.
- De SGP vervangt de SDE+ door een equivalente verplichting voor de opwekking van hernieuwbare energie. Deze maatregelen leveren een niet-EMU-relevante lastenverzwaring van 0,3 mld euro in 2017 op (1,2 mld euro structureel). (SGP_520)
- De SGP intensiveert de verplichting voor het opwekken van hernieuwbare energie tot 14% in 2020 (Europese definitie). Tevens komt er een verplichting voor het meestoken van biomassa in kolencentrales van 10%, ook na 2015. Deze maatregelen leveren een niet-EMU-relevante lastenverzwaring van 0,6 mld euro in 2017 op (0,9 mld euro structureel). (SGP_520)

Tabel 13.44 Niet-EMU-lastenmutaties t.o.v. basispad in 2017, ex ante, mld euro

Maatregel	Bedrag
Zorg (SGP_076, 077, 078, 102, 228, 503, 508, 516, 517)	-0,2
Milieu (SGP_520)	0,9
Totaal niet-EMU-lastenontwikkeling	0,6

13.9.4 Overzicht maatregelen klimaat en energie SGP

- De SGP bespaart 0,3 mld euro in 2017 (1,2 mld euro structureel) door het afschaffen van de SDE+-subsidies. Deze maatregel hangt samen met afschaffen van de SDE+-heffing en invoeren van een verplichting om vanaf 2020 14% van de energie (Europese definitie) hernieuwbaar op te wekken. (SGP_520);
- De SGP verlicht de lasten met 0,3 mld euro in 2017 (1,2 mld euro structureel) door het afschaffen van de SDE+-heffing. Deze maatregel hangt samen met afschaffen van de SDE+-subsidies en invoeren van een verplichting om vanaf 2020 14% van de energie (Europese definitie) hernieuwbaar op te wekken. (SGP_520);
- De SGP vervangt de SDE+ door een equivalente verplichting voor de opwekking van hernieuwbare energie. Deze maatregelen leveren een niet-EMU-relevante lastenverzwaring van 0,3 mld euro in 2017 op (1,2 mld euro structureel). (SGP_520);
- De SGP intensiveert de verplichting voor het opwekken van hernieuwbare energie tot 14% (Europese definitie). Tevens komt er een verplichting voor het meestoken van biomassa in kolencentrales van 10%. Deze maatregelen leveren een niet-EMU-relevante lastenverzwaring van 0,6 mld euro in 2017 op (0,9 mld euro structureel). (SGP_520);

- De SGP wil uitbreiding van de regeling voor zelflevering van groene stroom en trekt hier jaarlijks 30 miljoen euro voor uit;
- De SGP verhoogt de energiebelasting vanaf 2013. Deze maatregel heeft een positief EMU effect van 0,8 mld euro. (SGP_502)
- De SGP verlaagt het budget voor de Energie-Investeringsaftrek (EIA) met 0,1 mld euro vanaf 2016. Deze maatregel heeft een positief EMU-effect van 0,1 mld euro in 2017 (0,1 mld euro structureel). (SGP_424);
- De SGP wil een revolverend fonds inzetten om energiebesparing te stimuleren. Deze maatregel heeft vanaf 2013 een negatief EMU effect van 0,1 mld euro. (SGP_052);
- De SGP stelt minder geld beschikbaar voor duurzame economie. Dit heeft een positief EMU effect van 0,2 mld euro vanaf 2013. (SGP_051);
- De SGP gaat verplichten dat bij renovatie van bestaande woningen de energieklassen met 2 labelstappen wordt verbeterd. Binnen de utiliteitsbouw wil de SGP een betere handhaving van de eis uit de Wet milieubeheer, dat alle besparingsmaatregelen met een terugverdientijd van minder dan 5 jaar moeten worden genomen;

13.9.5 Overzicht maatregelen natuur SGP

Tabel 13.45 geeft een overzicht van alle geanalyseerde maatregelen. Naast de relevantie van de maatregelen voor biodiversiteit en beleving, zijn het budgettaire effect voor het rijk en het (eventuele) effect op de lastendruk voor de landbouw weergegeven. In de teksten onder de tabel worden de maatregelen kort toegelicht.

Tabel 13.45 Geanalyseerde maatregelen, bedragen in mld euro's per jaar

Nummer	Maatregel	Relevant voor biodiversiteit	Relevant voor beleving	Uitgaven overheid natuur	Lastenverzwaring landbouw
SGP_050	Deels bezuiniging natuurmaatregelen uit het Begrotingsakkoord	x	x	-0,11	
SGP_053	Versterking en verduurzaming landbouw, tuinbouw en visserij	x	x	0,05	-0,05
	Opgesteld vermogen windenergie		x		

SGP_050: Deels handhaven Begrotingsakkoord natuur

- De SGP bezuinigt op robuuste natuurgebieden en op recreatie. De middelen voor regulier beheer, herstelbeheer en hydrologische maatregelen blijven gehandhaafd.
- Met deze maatregel kort de SGP het budget voor aankoop en inrichting van natuurgebieden en recreatief groene gebieden rondom steden zoals onderdeel van het basispad. Daarnaast krimpt het budget voor natuurbeheer en recreatiegebieden rondom steden. Ook de vergoedingen voor het toegankelijk houden van natuur en recreatiegebieden wordt beëindigd. De bezuiniging bepaalt in sterke mate het negatieve effect op het gebied van biodiversiteit en beleving.

SGP_053: versterking en verduurzaming landbouw, tuinbouw en visserij

- De SGP wil extra geld voor een versterking en verduurzaming van de landbouw, de tuinbouw en de visserij. Het betreft steun voor mestverwerking, nieuwe stalconcepten en

voor investeringen door jonge boeren. De maatregel stimuleert een verduurzaming in de agrarische sector, maar heeft nauwelijks effect op de milieudruk voor natuur.

Opgesteld vermogen windenergie

- De SGP verhoogt het opgesteld vermogen windenergie naar 6000 MW, 2000 MW meer dan in het basispad.

SGP_436: revolverend fonds

- De SGP wil een fonds van waaruit laagrentende leningen kunnen worden verstrekt aan particuliere natuurbeheerders en/of terreinbeherende organisaties voor de ontwikkeling van projecten binnen EHS. Het accent ligt op projecten waar natuurbeheer en -ontwikkeling gecombineerd worden met economisch interessante activiteiten, zoals recreatie. De baten uit deze activiteiten worden aangewend voor de financiering van het natuurbeheer en voor rente en aflossing van de leningen uit het fonds. Het fonds wordt gevuld door de verkoop van bestaande natuurgebieden van Staatbosbeheer binnen de EHS.
- De SGP kiest hetzelfde pad om financiële middelen te genereren als de uitbreiding en inrichting van de EHS. In de analyse is ervan uitgegaan dat alle verkoopbare grond wordt ingezet voor de realisatie van de EHS, via het grond-voor-grondprincipe. De verwachting is daarom dat, gezien de huidige grondmarkt en de huidige ervaringen met de verkoop van natuurgrond, de beoogde verkoop niet gerealiseerd zal worden.

De verkiezingsprogramma's 2012 laten zien welke keuzes politieke partijen maken voor de jaren 2013-2017. De programma's tonen aan dat er echt iets te kiezen valt voor de komende kabinetsperiode. Hoe gaan we na de economische crisis de overheidsfinanciën weer op orde brengen en hoe snel? Verhogen we de AOW-leeftijd en beperken we de aftrek van de hypotheekrente, of juist niet? Hoe verminderen we de filedruk? Willen we klimaatverandering aanpakken en zo ja, hoe dan? Is het de moeite waarde om meer geld uit te geven aan onderwijs of innovatie? Hoeveel trekken we uit voor natuur? Hoe kunnen we de woningmarkt beter laten functioneren? Hoe gaan we om met de stijging van de kosten van de zorg?

In de aanloop naar de verkiezingen van 12 september 2012 hebben tien politieke partijen - VVD, PvdA, PVV, CDA, SP, D66, GroenLinks, ChristenUnie, SGP, DPK - gevraagd om een analyse van hun verkiezingsprogramma's. Het CPB heeft de economische effecten geanalyseerd, het PBL de effecten op milieu.

Dit is een uitgave van:

Centraal Planbureau (CPB)
Postbus 80510 | 2508 GM Den Haag
(070) 338 33 80 | www.cpb.nl | info@cpb.nl

Planbureau voor de Leefomgeving (PBL)
Postbus 30314 | 2500 GH Den Haag
(070) 328 87 00 | www.pbl.nl | info@pbl.nl

Gedrukt door:
De Swart BV
Postbus 53184 | 2505 AD Den Haag
(070) 308 21 21 | www.kds.nl | info@kds.nl

Foto omslag: GPD | Stephanie Versteeg

Augustus 2012 | ISBN 978-90-5833-559-3

